

Opracowała: dr Ewa Dawidziuk¹

Raport z działalności Zespołu do spraw Alimentów w roku 2016

I. Wprowadzenie

W dniu 9 lutego 2016 r. Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka powołali Zespół do spraw Alimentów i tego dnia odbyło się pierwsze jego posiedzenie. Łącznie w roku 2016 odbyło się pięć posiedzeń Zespołu², organizowanych naprzemiennie w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich i w Biurze Rzecznika Praw Dziecka.

II. Robert Damski – członek Zespołu do spraw Alimentów

Temat alimentów przez lata traktowany był jak wstydliva dolegliwość, o której co prawda wszyscy wiedzą, ale nikomu nie wypada o niej mówić. Kojarzył się głównie z wzajemnymi pretensjami byłych małżonków, prywatną wojną „zza ściany”, którą nie należy się interesować, względnie z komornikiem, który komuś tam „położył łapę na koncie”, „wszedł na pensję” czy też zajął auto. A niektórym - po prostu z jakąś patologią. I tylko nieliczni nieśmiało przypominali, że „alimentare” znaczy „karmić”, a egzekwowane przez komornika pieniądze należą nie do jednego czy drugiego rodzica, ale do dzieci, które mają prawo oczekiwać, że nie trafią, jako „byłe dzieci”, do tej samej kategorii znaczeniowej co „była żona” czy „były mąż”.

Pod koniec 2014 roku powstało Stowarzyszenie "Dla Naszych Dzieci" – grupa samodzielnych rodziców, która postanowiła powiedzieć głośno to, o czym inni tylko szeptali, a mianowicie, że jedyną „patologią” w sprawie alimentów jest zamykanie oczu na problem ich niepłacenia. Dzielne mamy założyły grupę na Facebooku i zaczęły się organizować. W Internecie trafiły na komornika, który miał już serdecznie dosyć własnej bezsilności wobec dłużników alimentacyjnych i ich bezczelności wobec wydanych w imieniu Rzeczypospolitej prawomocnych wyroków.

¹ Doktor nauk prawnych, koordynatorka Zespołu do spraw Alimentów z ramienia RPO, dyrektorka Zespołu do spraw Wykonywania Kar w Biurze RPO. Autorka kilkudziesięciu publikacji poświęconych zagadnieniom penitencjarnym. Uczestniczka seminariów międzynarodowych poświęconych tej problematyce, w których występowała w roli eksperta. W swojej dotychczasowej pracy zawodowej przeprowadziła wiele wizytacji jednostek penitencjarnych i innego rodzaju miejsc detencji, reprezentowała Biuro RPO na rozprawach przez TK, SN oraz sądami administracyjnymi.

² W dniu 9 lutego, 30 marca, 28 czerwca, 7 września, 17 listopada 2016 r.

Jesienią 2015 roku Izba Komornicza w Łodzi zorganizowała konferencję „Alimenty w XXI wieku – stan prawny a rzeczywistość”, która zainicjowała akcję „Nie odrzucaj swojego dziecka – płac alimenty”. Na konferencji spotkali się ludzie z różnych środowisk i instytucji, a temat zaczął coraz śmielej przebijać się w mediach. Nadal jednak brakowało kogoś, kto ten zapal wykorzysta, ukierunkuje i przekuje na realne efekty.

Wreszcie w lutym ubiegłego roku Rzecznicy – Praw Obywatelskich i Praw Dziecka - stworzyli Zespół, którego zadaniem stało się znalezienie prostych, skutecznych i możliwych do szybkiego wprowadzenia w życie rozwiązań, które z jednej strony poprawiłyby skuteczność egzekucji alimentów, a z drugiej upowszechniły ideę regulowania ich nie tyle z przymusu prawnego, co z wewnętrznej potrzeby. W skład Zespołu weszli między innymi adwokaci, komornicy, sędziowie, przedstawiciele pracodawców, przedstawicielki Stowarzyszenia „Dla Naszych Dzieci”, przedstawiciele świata nauki i środowiska penitencjarnego.

W ciągu roku od powstania Zespół opracował, wypromował i przedstawił odpowiednim władzom propozycje dotyczące przeprowadzenia kampanii zmieniającej społeczne wyobrażenie o alimentach oraz zmian w prawie, które pozwolą, niemal „od ręki”, znacząco poprawić skuteczność ich egzekucji. Utworzenie Rejestru Uporczywych Dłużników Alimentacyjnych, zmiana sposobu odbywania kary za uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, z kompletnie nieefektywnego bezwzględniego więzienia, na mobilny System Dozoru Elektronicznego, automatyzacja współpracy pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a komornikami, czy też zmiany w artykuale 209 Kodeksu karnego, to tylko niektóre z nich.

Bez wątpienia największym jednak sukcesem Zespołu jest „odczarowanie” tematu alimentów i wprowadzenie go do debaty publicznej. Działań podjętych przez Rzeczników nie da się już zatrzymać. Pozostaje mieć nadzieję, że dzieci nie będą musiały czekać na ich efekty zbyt długo.

III. Dr Ewa Dawidziuk – koordynatorka Zespołu do spraw Alimentów z ramienia Biura RPO

Problem alimentów istniał od lat. Mimo narastającej skali zadłużenia państwo nie podejmowało jednak skutecznych działań, aby poprawić sytuację dzieci, które przez to, iż nie otrzymują alimentów od jednego z rodziców, znajdują się w gorszym położeniu niż

ich rówieśnicy. O tym, że to forma przemocy ekonomicznej, nikt nie mówił. Tymczasem warto przekonać społeczeństwo, że alimenty należy płacić, a ich niepłacenie to forma przemocy ekonomicznej. Alimenty to nie pieniądze dla byłej partnerki czy partnera, jak często się słyszy z ust osoby zobowiązanej do ich płacenia, ale środki przeznaczone dla dziecka. Dane statystyczne, którymi obecnie dysponujemy pokazują, że problem przybrał ogromną skalę i niezbędne jest podjęcie wszelkich możliwych działań, aby doprowadzić do poprawy sytuacji dzieci niealimentowanych. Szacuje się, że zadłużenie alimentacyjne sięga 10 mld zł, a 1 mln dzieci nie otrzymuje alimentów - to niemal co dziesiąte dziecko i młoda osoba do 25. roku życia. W grupie do 18 lat pokrzywdzonych jest jeszcze więcej – 14%³. Niepłacących rodziców jest kilkaset tysięcy. W 96% to ojcowie. Średnie zadłużenie dłużnika alimentacyjnego wynosi 33 tys. zł⁴.

Inicjatywa Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka powołania Zespołu do spraw Alimentów wykazała, że problem niealimentacji ma charakter wielowątkowy, a członkowie Zespołu bardzo szybko zidentyfikowali te aspekty systemu, które należy poprawić w praktyce. Przedstawili także konkretne postulaty legislacyjne. W tym samym czasie problem niealimentacji stał się coraz głośniejszy w mediach, pojawił się w dyskusji publicznej.

Zapewne wiele pozostało do zrobienia, aby sytuacja uległa znaczącej zmianie. Niemniej jednak w momencie gdy wszyscy podejmiemy działania ukształtowane na poprawę problemu niealimentacji – każdy z ministrów zgodnie z własnymi kompetencjami, instytucje publiczne w ramach przekazywania danych usprawniających egzekucję, pracodawcy poprzez nieakceptowanie zatrudnienia na czarno, czy ukrywania części dochodów, rodziny dłużników alimentacyjnych poprzez brak przyzwolenia na niepłacenie alimentów – zapewne proces zakończy się pozytywnie. To, że wymaga to czasu i zmian w mentalności obywateli, jest oczywiste. Współpraca wszystkich stron jest jednak niezbędna.

³ A. Chelstowska, Alimenty na dzieci – diagnoza polskiego systemu i przegląd praktyk zagranicznych, s. 13.

⁴ Dane Krajowego Rejestru Długów ze stycznia 2017 r. oraz dane BIG InfoMonitor.

IV. Działania Zespołu⁵

W rezultacie prowadzonych przez Zespół do spraw Alimentów prac, RPO⁶, i RPD skierowali w 2016 r., wspólnie lub każdy z osobna, kilkadziesiąt wystąpień generalnych do różnych podmiotów, mających na celu poprawę sytuacji dzieci niealimentowanych.

Po pierwsze, RPO wystąpił do Prezesów Sądów Apelacyjnych, celem dokonania analizy wyroków, jakie zapadły w związku z zastosowaniem art. 209 k.k. i zidentyfikowania ewentualnych rozbieżności w orzecznictwie w rozumieniu znamion „uporczywie uchyla się” i „niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych”⁷.

Następnie, Prezes NIK został poproszony o przeprowadzenie w 2017 r. kontroli nad skutecznością organów administracji publicznej w zakresie odzyskiwania od dłużników świadczeń wypłacanych z Funduszu Alimentacyjnego. Mimo pozytywnego odniesienia się do zgłoszonego postulatu, ostatecznie w planie pracy na rok 2017, nie ujęto niniejszego zagadnienia.

Ponadto, RPO wystąpił do Krajowej Rady Sądownictwa z postulatem, aby wyczulić sędziów na problem niealimentacji, prowadzić szkolenia z zakresu tej problematyki, by wiedzieli, jak zadbać o interes dziecka-wierzyciela. Dalszą korespondencję w tej sprawie prowadzono w 2017 r. z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

⁵ Aktualizowany na bieżąco wykaz wystąpień generalnych, odpowiedzi, notatek z posiedzeń Zespołu, jest dostępny pod linkiem: <https://www.rpo.gov.pl/pl/sprawa/sprawy-alimentow>.

⁶ Przed powołaniem Zespołu RPO także zajmował się problematyką alimentów - wystąpienie RPO: do Prezesa Rady Ministrów z 1.12.2015 r. w sprawie podniesienia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy Funduszu Alimentacyjnego (III.7064.175.2015); do Krajowej Rady Komorniczej z 14.12.2015 r. z prośbą o dane w sprawie efektywności egzekucji komorniczej alimentów oraz zwrotu świadczeń alimentacyjnych (IV.7022.36.2015); do Ministerstwa Sprawiedliwości oraz do Prokuratora Generalnego z 5.01.2016 r. z prośbą o dane dotyczące ścigania osób uporczywie uchylających się od płacenia alimentów (art. 209 § 1 k.k.) za lata 2010 – I połowa 2015 (II.519.1524.2015); do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z 5.01.2016 r. z prośbą o dane statystyczne o więźniach skazanych za czyn z art. 209 k.k. oraz pozostałych z obowiązkiem alimentacyjnym (IX.517.47.2016); do Dyrektora Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości z 5.01.2016 r. z pytaniem, czy problematyka dotycząca karania, a zwłaszcza skuteczności egzekwowania orzeczeń sądowych w tej kategorii spraw była przedmiotem badań Instytutu (II.519.1524.2015).

⁷ Kwerenda wykazała dużo rozbieżności w interpretacjach sądów. W dniu 18 stycznia 2017 r. RPO skierował pytanie prawne do SN: „1. Czy przerwy pomiędzy okresami, w których sprawca uporczywie uchyla się od wykonania ciężącego na nim obowiązku opieki przez niełożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (art. 209 § 1 k.k.) powodują, że całość jego zachowania, z wyłączeniem okresu przerw, stanowi jeden czyn, czy też wiele czynów? 2. Czy przestępstwo niealimentacji (art. 209 § 1 k.k.) zostaje dokonane z momentem rozpoczęcia czasowego wykonywania ciężącego na sprawcy obowiązkułożenia na rzecz osoby uprawnionej, czy też czasowe wykonywanie tego obowiązku nie przerywa ciągłości czynu?”

Rzecznicy kilkakrotnie prowadzili także korespondencję generalną z Ministrem Sprawiedliwości.

Po pierwsze w kwestii potrzeby jak najszerszego wykorzystania Systemu Dozoru Elektronicznego w przypadku skazania za przestępstwo niealimentacji na karę pozbawienia wolności. Jeśli bowiem kara taka nie przekracza roku czasu, może być ona wykonywana w Systemie Dozoru Elektronicznego. Oznacza to, że za pomocą GPS weryfikujemy czy skazany w określonych godzinach (ustalonych przez sąd) przebywa w swoim miejscu zamieszkania, ale także czy chodzi do pracy, a to z perspektywy możliwości płacenia alimentów jest bardzo ważne. W rezultacie resort sprawiedliwości podjął prace nad nowelizacją art. 209 k.k.⁸ Kwestia na ile przyczynią się one do wzrostu zastosowania SDE, będzie monitorowana.

Po drugie Rzecznicy zapytali Ministra Sprawiedliwości czy rząd stworzył zespół międzyresortowy, który zajmie się zjawiskiem niealimentacji. Problem ma bowiem charakter wieloaspektowy i wchodzi w zakres kompetencji kilku ministrów. Jak dotąd, Rzecznicy nie otrzymali jednak informacji o zrealizowaniu tego postulatu.

Po trzecie zaś, RPO i RPD skierowali do Ministra Sprawiedliwości wystąpienie generalne dotyczące adwokata dla dziecka. W postępowaniu rozwodowym i opiekuńczym rodzice mają bowiem pełnomocników, dzieci jednak nie mają nikogo, kto by reprezentował ich interesy. To także dlatego, że na alimenty patrzy się przez pryzmat konfliktu rodziców, a nie interesu dziecka. Minister odpowiedział, że nie widzi potrzeby zmian obecnie obowiązujących regulacji prawnych.

Po czwarte, Rzecznicy zwrócili się do Ministra Sprawiedliwości o podjęcie działań mających na celu skuteczniejsze ściąganie alimentów od dłużników przebywających we Włoszech. W niektórych państwach egzekucja alimentów, należnych mieszkającym w Polsce dzieciom, jest bowiem utrudniona bardziej niż w innych. Do dnia sporządzania raportu nie wpłynęła jednak odpowiedź w tej sprawie.

Rzecznik Praw Obywatelskich podjął także temat możliwości wprowadzenia w Polsce tabel alimentacyjnych, na wzór niemiecki, gdzie funkcjonują tabele duisseldorfskie, występując w tej sprawie do Ministra Sprawiedliwości. Polega to na tym, że ustalając wysokość alimentów sąd posiłkuje się tabelą, w której jasno pokazane jest jak wysokość dochodów rodzica i wiek dziecka wpływają na wysokość alimentów. Aktualnie trwa analiza przedmiotowego zagadnienia w resorcie sprawiedliwości.

⁸<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/sejm-zmieni%C5%82-przepisy-o-karaniu-za-niep%C5%82acenie-aliment%C3%B3w-art-209-kk>

Zdaniem Rzeczników ustalanie alimentów byłoby dzięki tabelom bardziej przejrzyste, przewidywalne i zobiektywizowane. Upadłby także argument „nie płacę, bo sąd mnie skrzywdził wysokością alimentów”.

Ponieważ członkowie Zespołu do spraw Alimentów od samego początku jego prac podkreślali jak bardzo ważne jest wpłynięcie na postawy Polaków w zakresie alimentów, a tym samym poprowadzenie kampanii społecznej, Rzecznicy kilkakrotnie występowali w tej sprawie do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Postulowali, aby Minister podjęła się poprowadzenia ogólnopolskiej kampanii społecznej na temat alimentów, z wykorzystaniem różnych metod przekazu. Minister pozytywnie odpowiedziała na apel RPO i RPD. Jesienią 2016 r. resort rodziny przeprowadził akcję pod nazwą „Odpowiedzialny Rodzic Płaci”. Przekaz zawierał następujące treści: *„rodzice są w takim samym stopniu odpowiedzialni za swoje dziecko. Nawet jeśli się rozstają, biorą rozwód, mieszkają oddzielnie – nie zwalnia ich to z obowiązku wspierania dziecka. Alimenty zasądzone przez sąd to wsparcie dziecka w jego rozwoju. Dzięki temu może m.in. kupić pomoce naukowe, uczestniczyć w dodatkowych zajęciach czy rozwijać swoje pasje. Niepłacenie alimentów ogranicza szanse dziecka”*. To dobry, ale niewystarczający krok. Dlatego też w opinii RPO i RPD niezbędne jest zorganizowanie kampanii społecznej o znacznie szerszym zakresie oddziaływania, o co zwrócili się w kolejnych pismach do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej była także adresatem wystąpienia poświęconego potrzebie podjęcia działań pomagających aktywizować zawodowo dłużników alimentacyjnych. Państwo pomaga obecnie w znajdowaniu pracy osobom w szczególnie trudnej sytuacji (np. długotrwale bezrobotnym czy powyżej 50. roku życia). Niestety, nie obejmuje tą pomocą rodziców z zobowiązaniami alimentacyjnymi. Jednym z pożądanых rozwiązań jest zatem wprowadzenie dłużników alimentacyjnych do katalogu podmiotów będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy - określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W przypadku, gdy określone w ustawie działania, związane ze zmobilizowaniem do podjęcia zatrudnienia dłużników alimentacyjnych są nieskuteczne, w opinii RPO i RPD niezbędne jest zobowiązanie dłużnika do odpracowania długu alimentacyjnego w drodze prac społecznie użytecznych.

Rzecznicy występowali także do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie kryterium dochodowego obowiązującego przy Funduszu Alimentacyjnym, postulując zastosowanie rozwiązania „złotówka za złotówkę”, stosowanego obecnie przy

świadczeniach rodzinnych. Takie rozwiązanie pozwoliłoby na przyznanie świadczeń rodzinom, których dochód nieznacznie przekracza kryterium, z tym, że w zmniejszonej kwocie. Optymalnym środkiem byłoby jednak całkowite zniesienie progu dochodowego. Wtedy wszystkie opuszczone przez rodzica dzieci dostawałyby alimenty od państwa i to państwo podejmowałoby działania celem wyegzekwowania należności od niepłacącego alimentów rodzica. Odpowiedź Minister była jednak negatywna w każdej z tych kwestii.

Rzecznicy zainteresowali się również zagadnieniem zatrudniania na czarno osób, na których nałożono obowiązek alimentacyjny, zwracając się do Głównego Inspektora Pracy PIP z pytaniem czy w trakcie kontroli Państwowej Inspekcji Pracy są ujawniane przypadki zatrudniania na czarno, aby ułatwić niepłacenie alimentów. W odpowiedzi, Państwowa Inspekcja Pracy przyznała, że nie potrafi oszacować zjawiska niepłacenia alimentów z powodu pracy na czarno. Istnieje przyzwolenie społeczne na stosowanie tego rodzaju praktyk. Nielegalne zatrudnienie utrzymywane jest w tajemnicy zarówno przez pracodawcę, jak i pracownika, a przyczynami tego zjawiska są przede wszystkim wysokie koszty pracy (obciążenia podatkowe i w zakresie odprowadzania składek ZUS), brak możliwości zatrudnienia w legalnej formie.

W związku z powyższym, uznając, że niezbędne jest poprowadzenie odrębnej kampanii społecznej wśród pracodawców, Rzecznicy skierowali wystąpienie do Pracodawców RP, Związku Przedsiębiorców i Pracodawców oraz do Konfederacji Lewiatan, aby uświadomić pracodawcom, czym się kończy zatrudnianie dłużników alimentacyjnych na czarno. Konfederacja Lewiatan odniosła się do takiego postulatu pozytywnie, niemniej jednak do dnia dzisiejszego trwają jeszcze uzgodnienia co do sposobu finansowania kampanii i podmiotów, które mogą się w nią zaangażować.

W trakcie prac Zespołu analizowano także praktyczne trudności, z jakimi stykają się komornicy w swojej codziennej pracy. W tym kontekście potrzeba zmiany zasad współpracy komorników z ZUS-em została podniesiona w wystąpieniu RPO do Prezesa ZUS. Przedstawiono w nim postulat usprawnienia mechanizmów, dzięki którym komornicy korzystają z systemu informatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Kolejne zapytanie o tego samego dłużnika w sposób zautomatyzowany jest bowiem możliwe dopiero po kilku miesiącach, tymczasem sytuacja majątkowa i zarobkowa dłużnika w tym czasie może się kilkakrotnie zmienić. W odpowiedzi przesłanej RPO podkreślono, że wskazany problem nie istnieje w praktyce.

Ponadto, RPO i RPD wystąpili do Ministra Rozwoju z postulatem stworzenia centralnego rejestru uporczywych dłużników alimentacyjnych (RUDA), zgodnie z

propozycją komorników zgłoszoną w trakcie prac Zespołu. Ponieważ Minister uznał się za niewłaściwego, analogiczny postulat skierowano do Ministra Sprawiedliwości.

V. Skład Zespołu do spraw Alimentów⁹

Dr Grzegorz Baczewski – absolwent, a następnie asystent i adiunkt na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Od 2008 r. ekspert rynku pracy w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Odpowiedzialny za opracowanie Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011 oraz w ramach prac Grupy ad hoc Komitetu ds. Zatrudnienia (EMCO) za wkład Polski w realizację Europejskiej Strategii Zatrudnienia. Krajowy Koordynator Programu Solidarność Pokoleń - Działania na rzecz Aktywizacji Osób po 50 roku życia oraz Przewodniczący Rady Społecznej 50+ przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej w latach 2012-2014. Obecnie wiceprzewodniczący Rady Rynku Pracy przy Ministrze Pracy i Polityki Społecznej. Sekretarz Prezydium i członek Rady Dialogu Społecznego. Członek Komitetu ds. Społecznych BUSINESSSEUROPE oraz Rady Naukowej kwartalnika „Dialog”.

Robert Damski – od 2005 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Lipnie. Absolwent Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W latach 2012 – 2013 Rzecznik Prasowy Krajowej Rady Komorniczej IV kadencji. Laureat Wyróżnienia „Biała Wstążka”, w kategorii „Wymiar sprawiedliwości”. Honorowy Członek Stowarzyszenia "Dla Naszych Dzieci". Członek Stowarzyszenia „Mężczyźni Przeciwko Przemocy”. Od lat intensywnie działa na rzecz poprawy skuteczności egzekucji alimentów oraz popularyzacji idei płacenia ich dobrowolnie. Współautor książki o historii Lipna i okolic. Odznaczony Krzyżem Koronnym za zasługi na rzecz Ochotniczej Straży Pożarnej.

Małgorzata Druciarek – socjolożka, absolwentka Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydziału Nauk Politycznych i Socjologii Universidad de Granada. Kierowniczka Obserwatorium Równości Płci Instytutu Spraw Publicznych oraz analityczka w projektach dotyczących zagadnienia dyskryminacji, zarówno ze

⁹ Członków Zespołu wymieniono w układzie alfabetycznym.

względu na płeć, jak i niepełnosprawność. Ekspertka Komisji Europejskiej w zakresie implementacji zasady równości płci w Polsce.

Dr Elżbieta Korolczuk - pracuje na Uniwersytecie Södertörn w Sztokholmie, bada ruchy społeczne, obywatelstwo i rodzicielstwo, wykłada też na Gender Studies UW i Instytucie Studiów Zaawansowanych Krytyki Politycznej. Redaktorka i autorka. Najnowsze publikacje to książki: *Rebellious Parents. Parental Movements in Central-Eastern Europe and Russia* przygotowana we współpracy z Katalin Fábíán (Indiana University Press, 2017) oraz *Civil Society revisited: Lessons from Poland*, przygotowana we współpracy z Kerstin Jacobsson (Berghahn Books, 2017). Dr Korolczuk od ponad dekady zaangażowana jest w ruch kobiecy, jest honorową członkinią Stowarzyszenia „Dla Naszych Dzieci”, pełni też funkcję przewodniczącej rady Fundacji „Akcja Demokracja”.

Dr hab. Jacek Kosonoga - profesor Uczelni Łazarskiego w Warszawie. Dyrektor Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki środków przymusu, praw jednostki w procesie karnym oraz prawa dowodowego. Autor około 100 publikacji naukowych z zakresu prawa karnego procesowego i materialnego. Ukończył aplikację prokuratorską.

Gen. Paweł Nasiłowski – pełnomocnik Ministra Sprawiedliwości do spraw wdrożenia systemu kar nieizolacyjnych i dozoru elektronicznego. Były Dyrektor Generalny Służby Więziennej.

Roman Pomianowski – psycholog. Inicjator Programu Wsparcia Zadłużonych w Poznaniu - oferty działań doradczych i edukacyjnych zmierzających do przygotowania osób zadłużonych do podjęcia obsługi swych zobowiązań oraz zbudowania sobie systemu wsparcia, np. we Wspólnocie Dłużników Anonimowych. Oprócz pracy z osobami zadłużonymi i ich bliskimi prowadzi liczne szkolenia dla osób pracujących z zadłużonymi.

Mec. Katarzyna Gajowniczek-Pruszyńska – adwokat, od kwietnia 2016 r. Wicedziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie oraz Przewodnicząca Komisji

Szkolenia Aplikantów Adwokackich Izby Adwokackiej w Warszawie. W okresie od 31 sierpnia 2016 r. do 19 listopada 2016 r. pełniła obowiązki Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej. W latach 2007-2010, 2010-2013 pełniła funkcję Sędziego Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie. W kadencji 2013-2016 decyzją sędziów została wybrana Wiceprezesem Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w Warszawie. Była odpowiedzialna m.in. za powstanie i uruchomienie strony internetowej SDIA w Warszawie. Zajmowała się „teżowaniem” orzecznictwa dyscyplinarnego w ramach wyroków SDIA za ostatnich dziesięć lat. Od 2009 r. jest wykładowczynią Działu Szkolenia Aplikantów Adwokackich z zakresu prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego oraz zasad etyki i wykonywania zawodu. Jest współzałożycielką i przewodniczącą powołanego w 2014 r. Zespołu ds. Kobiet przy Naczelnej Radzie Adwokackiej. Reprezentowała oficjalnie po raz pierwszy Adwokatów Polską na Kongresie Kobiet. Jest członkinią Stowarzyszenia prof. Zbigniewa Hołdy oraz laureatką nagrody Patron roku 2016.

Katarzyna Stadnik – liderka i współzałożycielka Stowarzyszenia Poprawy Spraw Alimentacyjnych "Dla Naszych Dzieci". Aktywna działaczka społeczna dla której prawa dzieci i kobiet są najważniejsze. Prywatnie szczęśliwa kobieta oraz spełniona matka dwóch wspaniałych, dorastających córek.

Dr Monika Kaczmarek-Śliwińska – doktor nauk ekonomicznych, adiunkt Wydziału Humanistycznego Politechniki Koszalińskiej. Z obszarem public relations (PR) oraz komunikacji społecznej w sposób naukowy i praktyczny związana od 1996 r. Autorka publikacji naukowych na temat komunikowania się i public relations organizacji, koordynatorka oraz uczestniczka licznych projektów badawczych, laureatka nagród branży PR. Jest biegłą sądową z zakresu mediów i komunikacji społecznej oraz ekspertką Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w zakresie edukacji medialnej. Pełniła funkcję Wiceprezesa Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Public Relations (2011-2013) oraz przez dwie kadencje była członkinią Rady Etyki Public Relations (2010-2014). Obecnie aktywnie uczestniczy w pracach Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej (Komisja Rewizyjna) oraz Zachodniopomorskiego Stowarzyszenia Public Relations.

Mec. Grzegorz Wrona - adwokat, ukończył aplikację sądową, złożył egzamin sędziowski i adwokacki, certyfikowany specjalista przeciwdziałania przemocy w rodzinie, certyfikowany superwizor z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, członek Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Dyrektorze PARPA, wykładowca oraz autor publikacji z zakresu prawa przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Iwona Janeczek-Żak – absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydziału Historyczno-Filozoficznego, współzałożycielka Stowarzyszenia Poprawy Spraw Alimentacyjnych "Dla Naszych Dzieci". Prywatnie samodzielna mama trójki nastolatków.

Powołanie w skład Zespołu do spraw Alimentów otrzymała także sędzia Ewa Trybulska-Skoczelas, jednakże brała udział wyłącznie w pierwszym posiedzeniu, po czym zrezygnowała z dalszych prac w Zespole.

Oprócz wyżej wymienionych członków Zespołu, którzy otrzymali akty powołania, w jego pracach biorą udział także inne osoby, specjalizujący się w określonej tematyce, a wzbogacające dyskusję w zakresie problematyki niealimentacji – dr Rafał Łyszczek z Krajowej Rady Komorniczej, Agata Chelstowska z Instytutu Spraw Publicznych, Mariusz Hildebrandt z BIG InfoMonitor, Joanna Łukaszewicz, Katarzyna Tatar ze Stowarzyszenia Alimenty to Nie Prezenty, Urszula Nowakowska z Centrum Praw Kobiet. Niekiedy są to goście zaproszeni ad hoc na pojedyncze posiedzenie Zespołu.

W pracach Zespołu do spraw Alimentów biorą także udział pracownicy merytoryczni z Biura Rzecznika Praw Dziecka: Katarzyna Czaj-Trzczińska, sędzia Agnieszka Rękas, Katarzyna Thielmann, jak i z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich: Michał Kubalski, mec. Marcin Mrowicki (wcześniej dr Marta Kolendowska-Matejczuk), mec. Zuzanna Rudzińska-Bluszcz, dr Ewa Dawidziuk, Jolanta Florek, dr Anna Nowicka-Skóra, Magdalena Kuruś, Joanna Troszczyńska-Reyman.

V. Wyciąg z korespondencji prowadzonej w rezultacie prac Zespołu

Jako przykład, poniżej załączony został przedruk dwóch wystąpień RPO i RPD (wraz z odpowiedziami). Pierwsze zawiera postulat znowelizowania art. 209 k.k. w kierunku jak najszerszego wykorzystania Systemu Dozoru Elektronicznego, a więc bransoletek zawierających GPS, które pozwalają na precyzyjne ustalenie miejsca pobytu

danej osoby, a tym samym ustalenie, czy jest ona w miejscu pracy. Drugie wystąpienie odnosi się zaś do kryterium dochodowego, od którego uzależnione jest otrzymanie pomocy z Funduszu Alimentacyjnego. Rzecznicy przedłożyli w nim pomysł wykorzystania systemu „złotówka za złotówkę”, stosowanego przy świadczeniach rodzinnych.